

L'ESQUELLA

DE LA TORRATXA

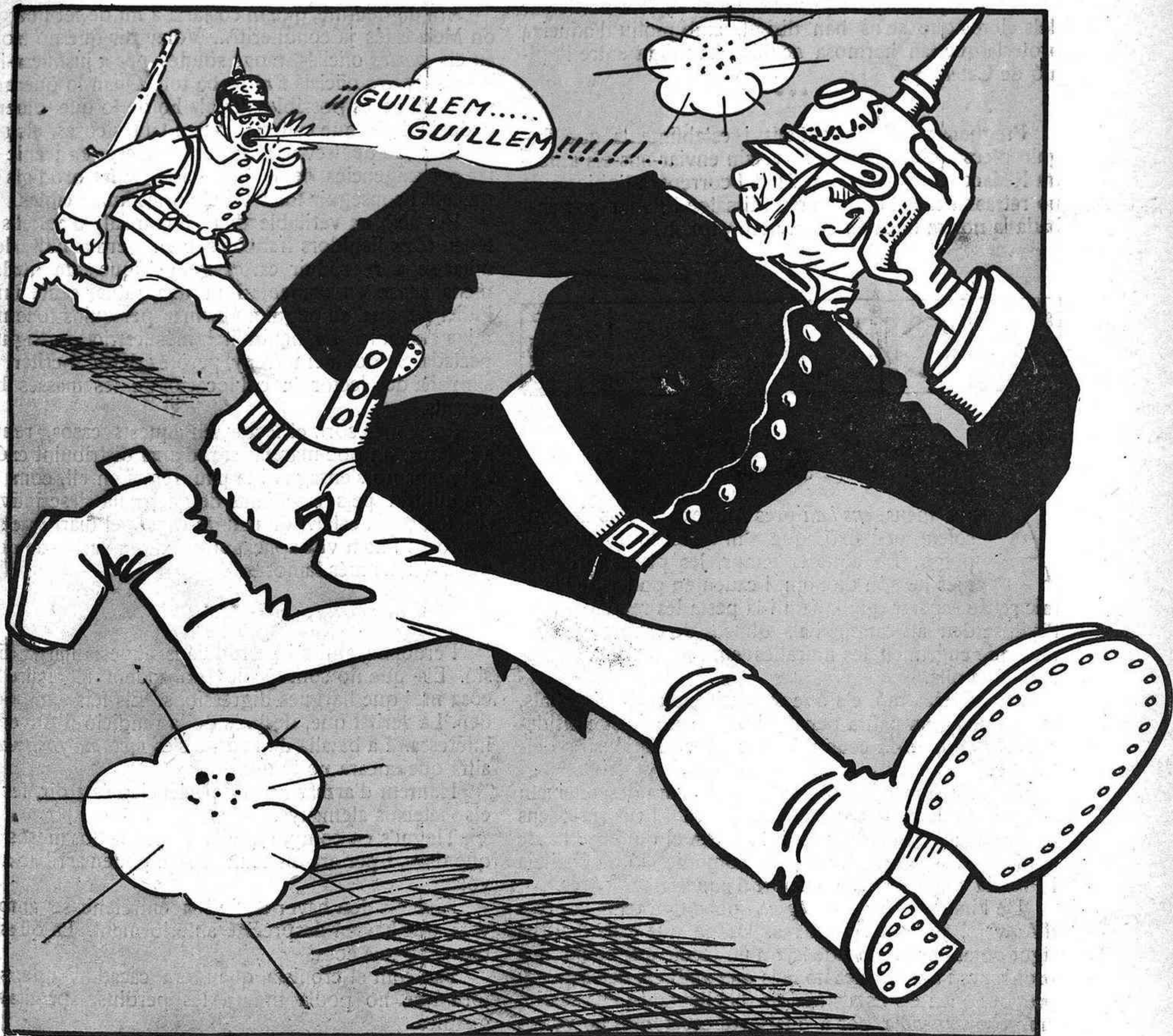
Núm. 1868 Anv XXXVI

BARCELONA 16 D'OCTUBRE DE 1914

PERIODIC HUMORISTIC IL·LUSTRAT

10 cèntims Atrassats: 20

LA RETIRADA DEL MOSA

—Senyor Guillem!... Senyor Guillem!...
—Ja guillo, home, ja guillo!

Protesta contra l'incendi i destrucció de Lowaina

Ja no cal pas dubtar del gran èxit d'aqueixa protesta. Cada jorn ens arriben noves i prestigioses adhesions. Entre altres, hem de fer constar amb veritable goig, les de l'ardit i popular diari local *El Progreso*, i les de la revista *Cultura*, i *El Autonomista* de Girona, i *Lluitem!* de Vilafranca del Panadès.

També per carta ens autoritzen per a firmar el missatge al rei de Bèlgica els senyors Carles Rahola i Ferràn Rahola i Verdaguer. Les paraules encomiàstiques que acompanyen les mentades adhesions no poden menys de causar-nos una gran satisfacció i d'ésser agràides sincerament.

A tots aquells que'ns han secundat els fem participar dels elogis que se'ns han dirigit, amb motiu d'aqueixa protesta que tan hermosa acullida ha tingut entre l'opinió de Catalunya.

Preguem a totes les entitats i establiments que tinguin plecs amb firmes, se serveixin enviar-nos-els a nostra Redacció, abans del dia 21 del corrent, a l'objecte de no retrassar més l'entrega del Missatge i donar per acabada la nostra tasca en el número pròxim.

La guerra

AMICS meus, *ens han* pres Amvers. No'ns desconsollem, per això, que s'hi ha fet tot lo que s'ha pogut. En aquests temps, les places fortes no més ho són de nom, i cauen en poder de l'enemic sense esperar que la fam i la pesta les rendeixi. Ara, l'èxit, se deu als canons i als obusos de calibres exagerats, que engrunen les muralles com un martell engrunaria una olla.

Per aqueixa raó, els que simpatitzen amb els aliats, senten una gran paüra per l'artilleria teutònica i consideren el canó de 42 centímetres com el Zaratustra dels canons.

Cal reflexionar, no obstant, que fins ara desconeixem la potencia de la *nostra* artilleria grossa. El rus serà, sens dubte, abans que'l francès i l'anglès, el qui ens l'ha de demostrar, si és que les vies de comunicació de Galitzia i Prússia consenten el transport d'aquestes bestiacs.

De l'importancia estratègica que pugui tenir la presa d'Amvers, jo no'n vui dir res. Desde que cada diari ha sigut dotat per la providencia d'un tècnic que conjumina pronòstics i diagnòstics no més que amb els dats que li proporcionen els Estats Majors bel·ligerants, ens sentim amb prou gosadia per a qualsevol cosa; mes no volem acabar amb l'exèrcit d'en Kluk, ni amb el del kromprinz, amb un cop de ploma, interpretant els desitjos del públic que'ns llegeix.

No hi hà cosa més fàcil que fer el croquis d'una carta del teatre d'operacions. En aquest croquis, un hi traça una ratlla, i, amb aquesta sola ratlla, un guanya els kilòmetres que vol a l'enemic, i conquereix les poblacions que més li plauen. Després se marquen unes fletxes que indiquen el punt on se concentren els atacs de l'exèrcit que desitgem que guanyi, demostrant que aquest atac farà pendre a la *línea* enemiga tal o qual posició desfavorable; s'elogia el talent del que ha concebut aquest plan—que no és altre que'l propi comentador—i es pronostica lo que's vol. D'aquesta manera l'*A B C* va guanyar Verdún amb un sol cop de ploma, posant-lo vint kilòmetres a retaguardia de l'exèrcit prussià, al mateix temps que torçava l'ala esquerra del francès, doblegant-la sobre'l centre, i deixant llibert altre cop el camí de París a von Kluk, no més amb el lleu poder d'una *fletxa* i d'unes brometes de mal gust a costa de l'heroisme francès i dels optimistes francòfils.

Ara digueu-me, què m costaria a mi de fer una grafia on Metz estés ja conquerit?... Voleu dir que no trobaria en els *partes* oficials, raons sòlides per a justificar-ho?... En els *partes* oficials s'hi troba tot. Quan lo que un vol trobar-hi no és possible deduir-ho de lo que diuen, se dedueix de lo que callen. I callen tantes coses, els *partes* oficials, que qualsevol repòrter, convertit en tècnic militar per exigencies de la Direcció, pot fer prodigis d'estrategia i conseguir totes les victories imaginables.

Per això un veritable diari imparcial, d'aquells que tenen tants llegidors francòfils com germanòfils, deu limitar-se a reproduir cartes geogràfiques de qualsevol mena, sense un comentari ni una ratlla, sense un trist indicati pel qual se pugui endevinar per quins tocoms camina l'enemic. La neutralitat més estricta ha sigut respectada. Se dona el terreny, però es deixa al criteri i a la simpatia del lector la col·locació de les masses bel·ligerants.

Per a més sort, el lector, en aquests casos, renuncia a la tasca, un poc marejadora, d'anar distribuint exèrcits, i el mapa no s'ensagna i la pau regna en ell, com quan era utilitzat pels estudiants de geografia descriptiva. El sistema és un estalvi de mal-de-caps pel diari i pels subscriptors i l'hem vist aplicat amb èxit en varies de nostres publicacions més famoses.

Perdoneu, amics i parroquians, aquesta llarga digressió. Els que no som tècnics no podem fer gaire gran cosa més que llargues digressions. Els fets tampoc ajuden. La veritat que, després de la rendició d'Anvers, res interessa. La batalla de l'Aisne s'és *metamorfositzada* en altra que encara no té nom.

Haurem d'armar-nos de paciencia; és a dir, fer com els mateixos alemanys.

Tingui's en compte que la guerra fa dos mesos i mig que dura; i per arà els teutons sols poden arribar a París volant.

Això els deu haver decidit a entretenir-se amb Amvers, que havien despreciat anteriorment. La qüestió és *rendir* alguna cosa.

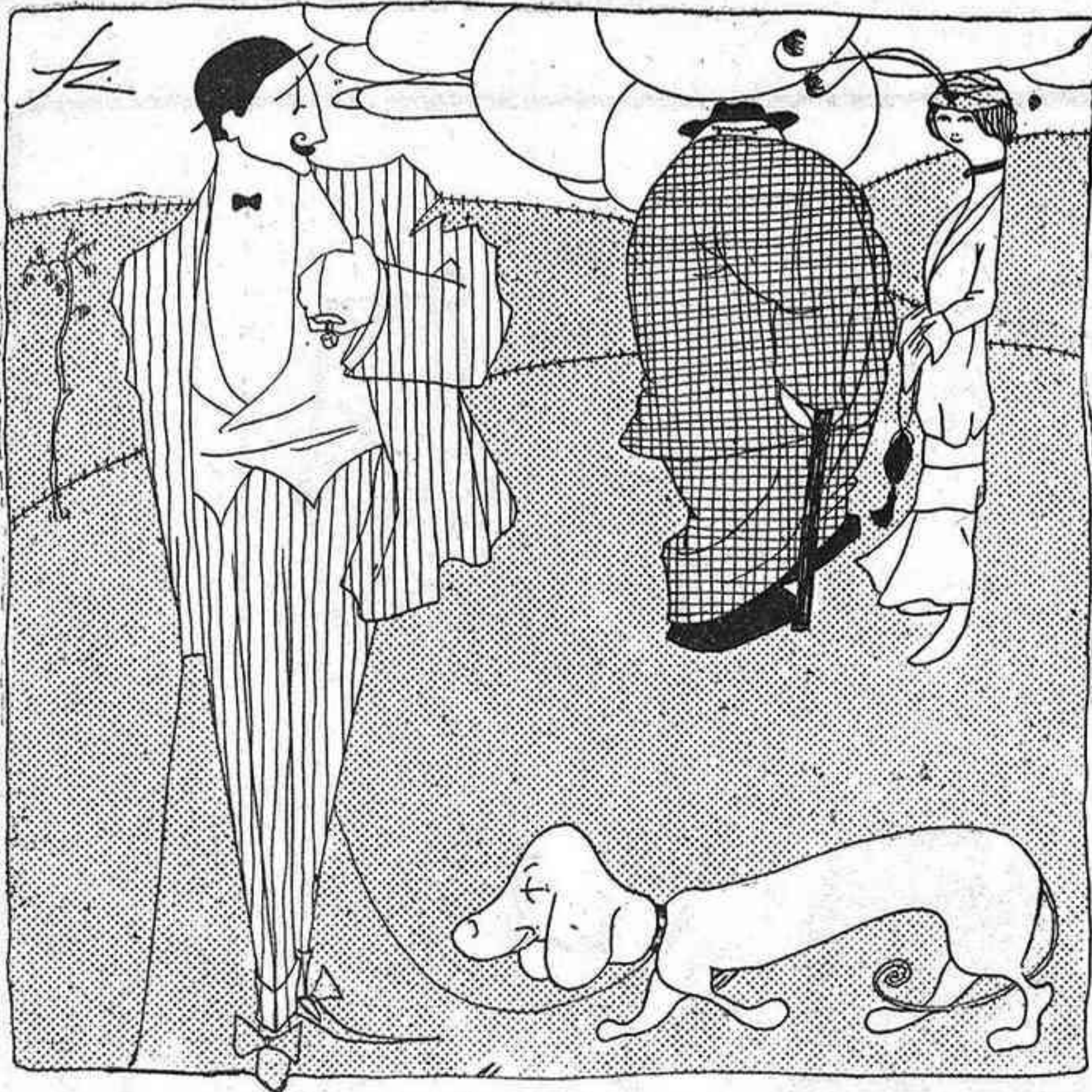
Fan com el cronista, quan era caçador, que, sols el jorn que no podia tirar a les perdius, aprofitava les guatlles.

Pobre Bèlgica!... Aqueixa exclamació mai se repetirà prou. Ni homes, ni diners, ni art li quedaràn, després de que la civilització germànica n'hagi passat.

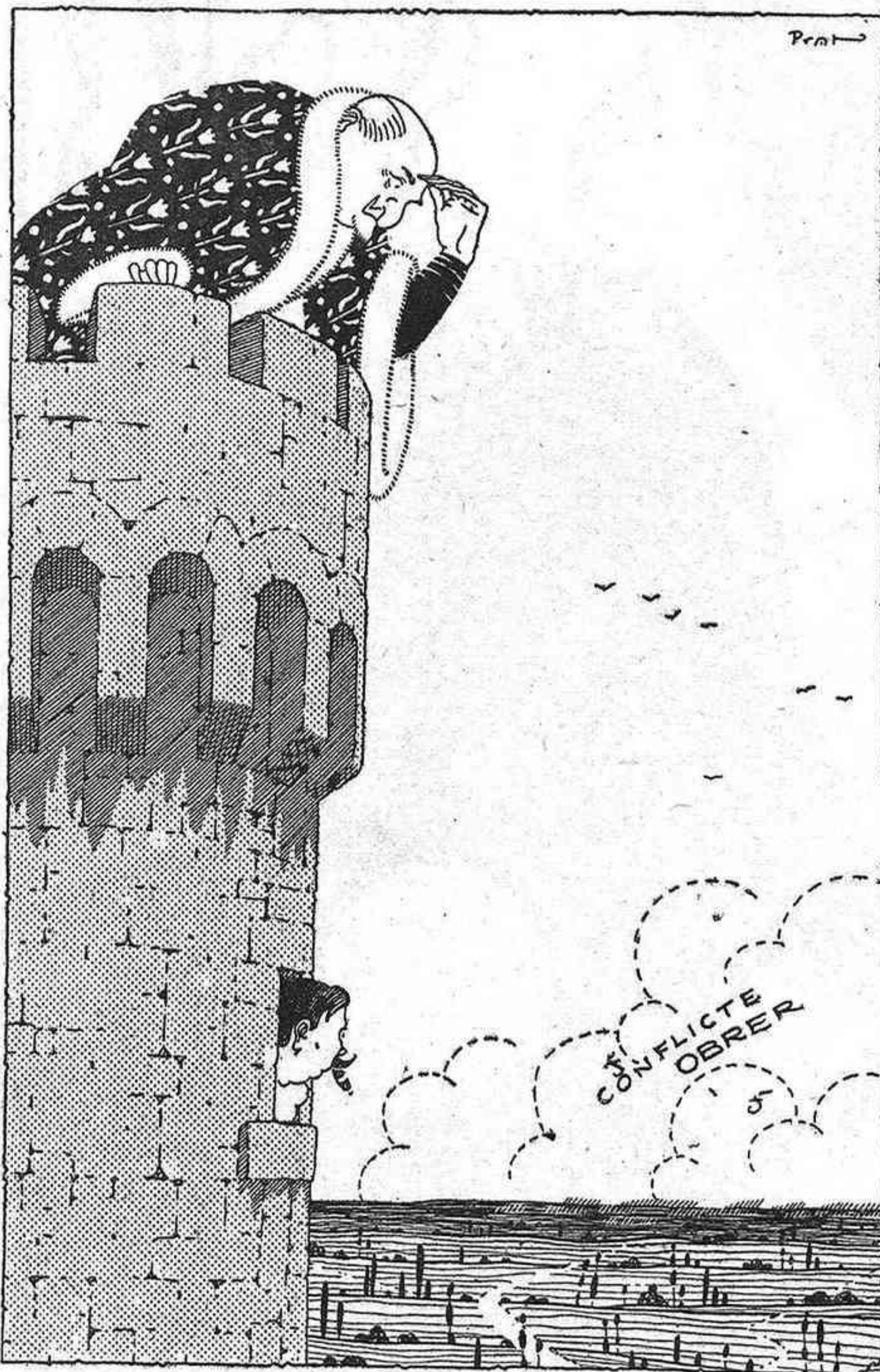
LES DUES ÀLIGUES

—Ai, pobre de mi, que m'han trencat una «ala»!
—D'això et queixes?... A mi ja m'han plomat.

EL GOÇ I L'AMO

—Com és que fa dies que'm dus encadenat?
—Perque tu no més ensumes gocets de raça
inglesa i jo vui que observis una estricta neutra-
litat.

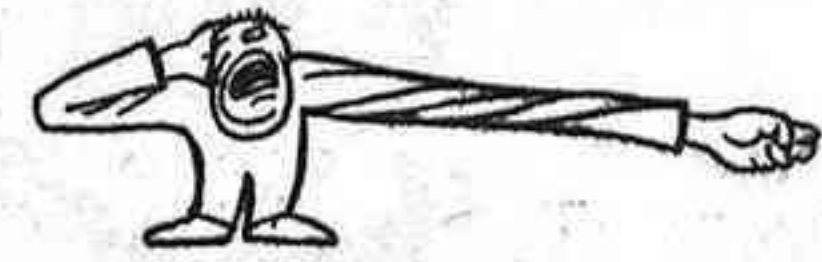
ASETJAMENT, EN PORTA

—Noi?
—Què mana?
—Com estem de provisions de boca?

Qui els hi havia de dir als belgues que un jorn, en el cor d'Europa, fossin conquerits com una tribu salvatge! Ah!, i nosaltres que, fa pocs mesos, planyíem als aduars marroquins castigats massa severament pels *schneiders* espanyols!

Com deu filosofar el Raisuli, netejant la seva carabina sense municions!

P. BERTRANA

Lo de sempre

Quan vaig sentir que'l nostre Ajuntament prenia cartes en això de la crisi obrera, desseguida vâreig dir-m'ho:—Aviat sortirà la *cosa*.

Els regidors se reunien, meditaven, ideaven plans, discutien projectes...

—Si establissim cuines i restaurants populars...

Però els «favorescuts» rebutjaven l'oferta, per considerar-la depressiva i impropia de les actuals corrents.

—Si empenguessim grans obres per tots els àmbits de la ciutat...

Però les obres no podien efectuar-se per falta de medis i perque, ademés, no resolien íntegrament el problema.

—Si demanessim el port franc...

Però el pensament era d'execució massa lenta i resultava, per lo mateix, inadequat a la pressa que porta l'assumpte.

L'altre dimarts, cansats de discutir estèrilment, un honorable regidor va tenir una pensada.

—I si elegissim una comissió que anés a Madrid?...

Per fi havia sortit la *cosa*.

La comissió, l'eterna comissió que va a Madrid i que, després de passejar-se per allí sis o vuit dies, torna a Barcelona amb les mans a la butxaca... i sense haver fet res.

Afortunadament, la *cosa*, aquesta vegada, no va *cuar*. Algú, més equilibrat que la majoria, feu comprendre als il·lustres regidors que això de l'anada a Madrid era ja una broma massa pesada, i ni tan sols va discutir-se la proposta.

I així estan encara avui. Sense saber què fer, ni què acordar, ni com sortir de la capsada d'esberginies—*berengenal*—en que la fatalitat ha vingut a col·locar-los.

I, saben, els senyors regidors, per què no'l poden resoldre el conflicte?

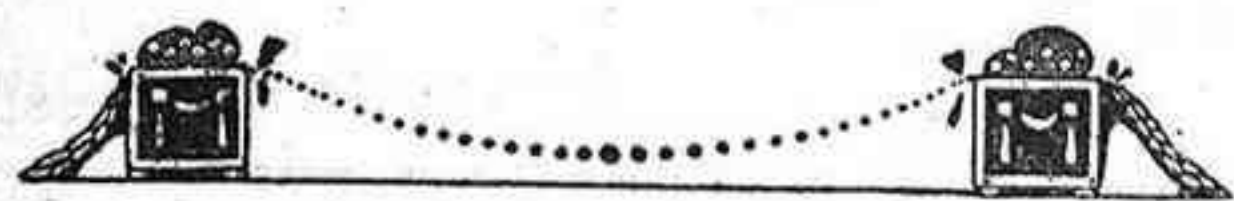
Perque l'estudien en un lloc poc a propòsit per a que la seva intel·ligència dongui fruits acceptables. Reunir-se al Saló de Cent!... Discutir entre aquelles quatre parets mudes i austeres!... Com han de sorgir, les idees, en un ambient compost, per dir-ho així, de tres parts d'aire i quinze de severitat?...

No!... Si els senyors regidors volen sentir-se inspirats i trobar en un moment la solució que busquen, que's deixin de Salons de Cent i de romanços.

Se reuneixen un mig-dia a Moncada... i ja veuràn, després del tiberi que'l cuiner municipal els arreglarà, com les idees surten a raig fet i els problemes que ara

els semblen tan tenebrosos se converteixen en qüestions tan senzilles com presidir una subasta d'empedrats o acordar la col·locació d'una font en un xamfrà de l'«Ensanche».

MITU

Postals per als soldats

No's pot negar que'ls anglesos són gent pràctica. Ara mateix, amb motiu de la guerra, ho han demostrat amb moltes coses, i sobre tot amb aqueixes postals que reparteixen als soldats expedicionaris.

Són unes postals per a escriure a la família, als amics, que porten ja impreses totes les notícies interessants que un soldat pot donar desde França a la seva patria. Al davant hi hà, com de costum, el lloc per a l'adreça; però a la part contraria s'hi llegeixen una serie de fòrmules per l'estil:

Me trobo perfectament.

No hi hà novetat.

Soc a l'hospital.

La ferida no té importancia.

La ferida és greu.

Espero sortir aviat.

Torno a ésser al camp d'operacions.

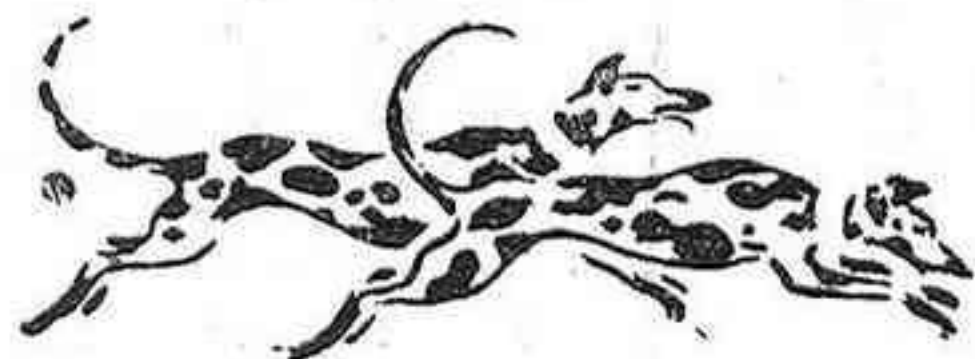
No he rebut carta vostra.

Escriuré a la primera ocassió.

El sistema és excel·lent per a no perdre temps. El soldat que està bé de salut i no ha tingut cap contra-temps, deixa la primera o les dues primeres línies, i esborra totes les altres, i així successivament, segons la nova que hagi de trasmetre. En mig minut enllesteix la correspondencia.

Efectivament, els anglesos són molt pràctics; pot-ser massa. Perque, ¿voleu dir que no hi estarien bé, al cap-de-vall de la llista de frases impreses, unes línies de tendresa destinades als que ploren en la llar llunyana?... *Un abraç a l'estimada, un petó als fills*, no hi caben en aqueixes fòrmules de correspondencia?

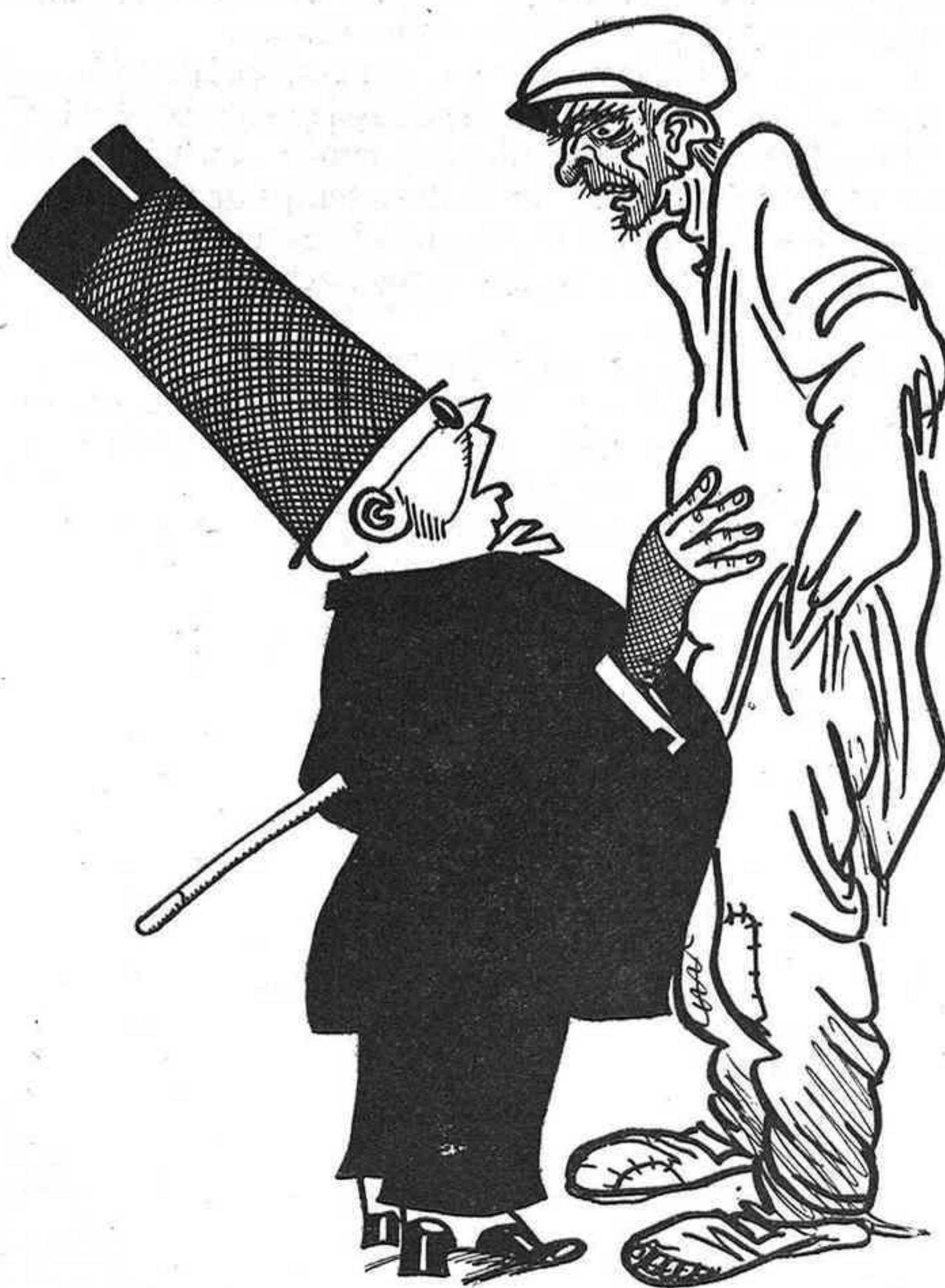
Però, pot-ser val més que no hi siguin aqueixes expansions sentimentals. Això ja s'ho deu escriure cada hu. El cor no admet frases fetes.

Què hi guanyen per ara?

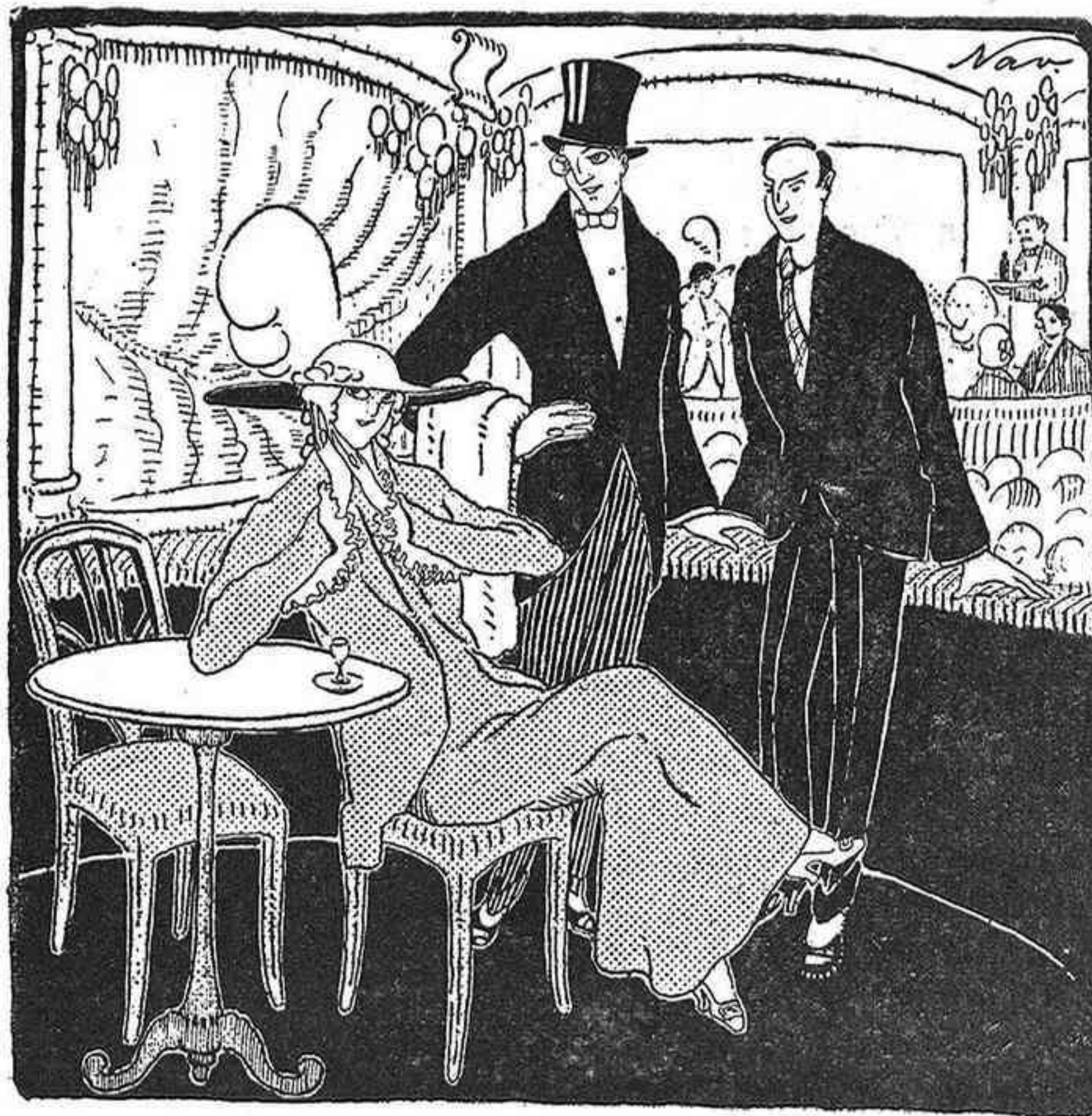
Després de setanta dies de guerra, és hora de poder resumir ràpidament els resultats obtinguts per aqueix insensat imperialisme que s'ho volia menjar tot.

L'Alemanya inicià la lluita convençuda de que en un mes posaria als francesos fora de combat. El fracàs de aquest projecte no ha pogut ésser més *kolossal*. Avui lo

EL CONSOL

—Senyor Esteve, ... tinc fam.
—Mira d'aguantar-te fins a primer d'any que aleshores t'asseguro que hi haurà feina per tothom.

ELS NEUTRES

—No hi haveu estat mai a Amvers?... Una ciutat magnífica!
—Oh, si és *Am-vers*, ... ha d'ésser molt poètica, ja me'n faig càrreg.

que's veu clar és que d'aquí poques setmanes els alemanys invasors seràn escombrats de França.

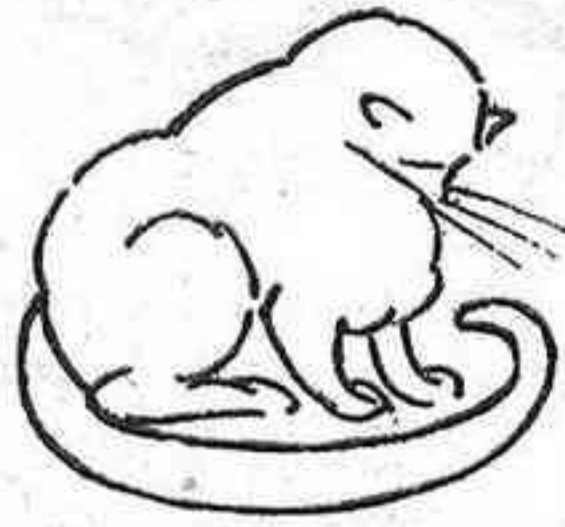
El seu plan d'invasió a Rússia era conegut de tothom. Havien de sortir *en massa* de la Prussia Oriental, enfilarse cap a Varsovia, i això vui, això també, arribar fins a Moscou, abans de que'l Zar tingués temps de mobilitzar. Ja havem vist lo succeit: els russos s'internen per la Prussia i per la Galitzia; i alemanys i austriacs ¡cames ajudeu-me! cap a l'interior.

L'esquadra alemanya, de la qual el Kaiser n'estava tant orgullós, no ha gosat sortir encara del canal de Kiel. Amb la seva actitud ella mateixa s'ha declarat vençuda per endavant, inútil, impotent, aniquilada.

El comerç alemany, ferit de mort; l'industria, ni parlar-ne. A tot arreu, en totes les nacions, s'organitzen competencies mercantils i industrials que acabaran per ensorrar la pretenciosa supremacia dels teutons. Poderosos interessos alemanys que existien a França, a Bèlgica, a Rússia i a Anglaterra, que ells havien conquerit en temps de pau, se trobaràn ara irremediablement perduts per sempre més.

Heu's-aquí els resultats que Alemanya haurà tret de l'empenta imperialista.

Això... per ara!... que demà veurem!

Conflicte

Lloc de l'escena: interior d'un tramvia.

Totes les finestres tenen el vidre posat; totes, menos una.

L'ambient que allí es respira és templat: ni sec ni humit, ni fret ni calent; neutral, com si diguessim.

Puja una senyora i s'assenta precisament davant de l'única finestra oberta.

Tot just assentada, s'alça amb un moviment de disgust i es disposa a tancar-la.

Però, com mogut per un ressort, el veí del seu davant aixeca el braç i... aquí comença el conflicte.

—Dispensi, senyora... Què va a fer?

—Vui tancar aquesta finestra.

—Vostè se'n guardarà prou. No està encara el temps per a que'ls tramvies puguin anar amb totes les finestres tancades.

—Que no?... Que's figura que encara som a l'estiu?

—I que's pensa que ja som a l'hivern?... No som més que a la tardor, senyora. I la tardor és una estació intermitja. Per lo tant, deixi la finestra oberta, que ja està bé així.

La senyora no's conforma amb la pretensió del passatger, i crida:

—Cobrador!... Fassi el favor de fer respectar el meu dret. Vui tancar la finestra i aquest senyor s'hi oposa.

El cobrador, amb el desig de quedar bé amb tothom, es mira a la senyora i al senyor, sense saber com resoldre'l litigi.

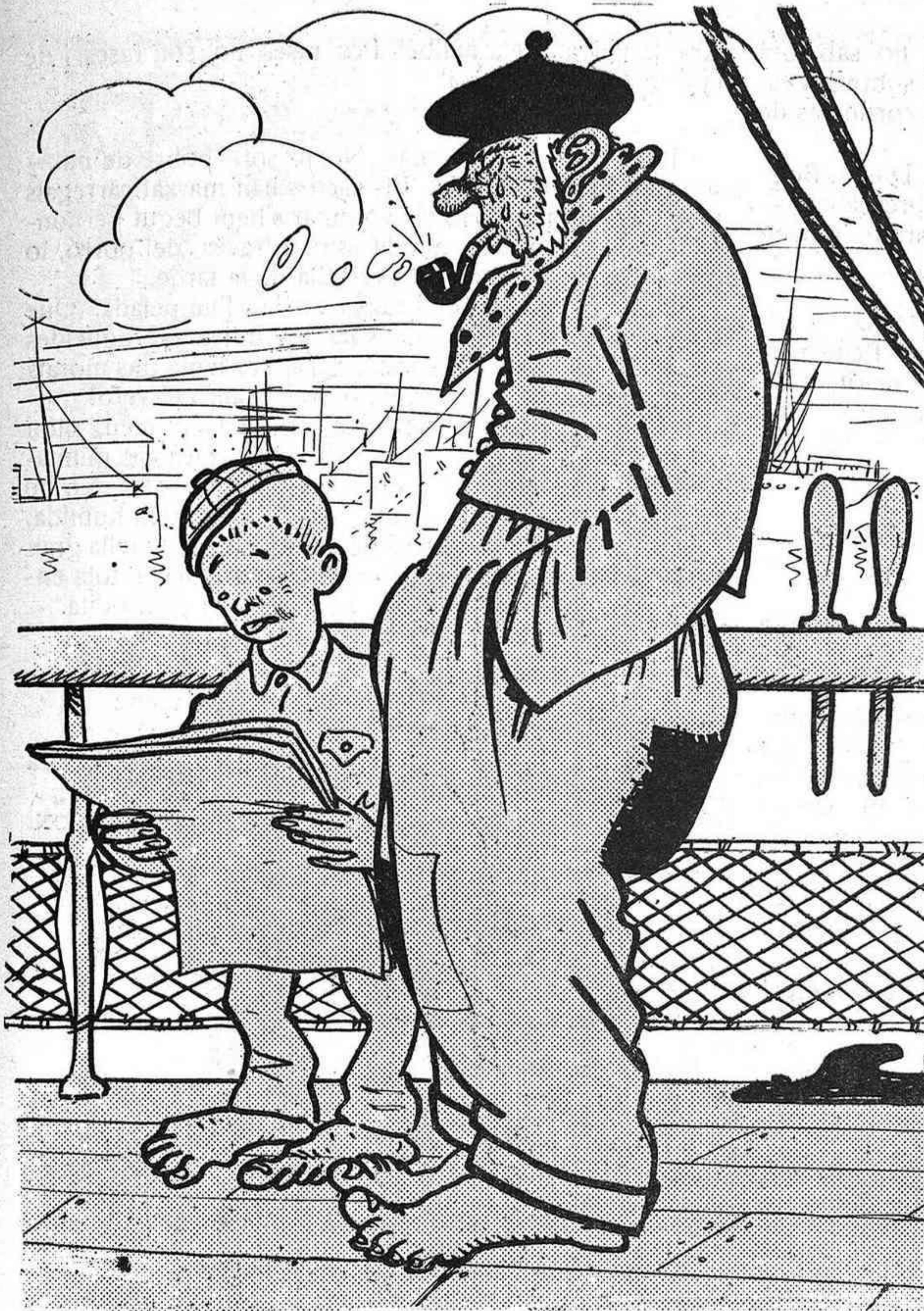
—Oh!... Jo... què volen que'ls digui? Això són coses

—Es veritat, tu, que als soldats francesos, ara al hivern, els volen fer anar amb barretina?

—Ho fan córrer els de «La Veu», per simpatia a la prenda catalana... Com que ells quasi tots en gasten!

OP1220

—No's parla de cap acció de mar, encara?... Això no va, refuma!... Es una vergonya pels que som del grmi.

que vostès mateixos, bonament, se les han d'arreglar. Que està malalta vostè, pot-ser?

—No, gracies a Déu; però, per això tanco, per a no estar-ne.

—I per la mateixa raó—diu el senyor—exigeixo que la finestra quedi oberta.

—La tancaré!...

—No la tancarà!...

La senyora, exasperada:

—Vaja, no vui haver de tossir.

I aprofitant una parada del tramvia, baixa d'una revolada i desapareix.

Al tornar a posar-nos en marxa, pregunto al causant del conflicte, que justament se'u al meu costat:

—Però... per què ha tingut aquest empenyo?...

El senyor somriu i, baixant la vèu, em diu a l'orella:

—Soc fabricant de pastilles per a la tos...

MATÍAS BONAFÉ

Lowaina

L'alemany se feu barbre; es rebel·là, petjà amb les seves botes clavejades l'Amor i l'Art excels, s'emborratxà, travessà sang arreu en mil riudes.

Lowaina, Reims, vegeren l'huracà; ses joies santes foren profanades sense remordiments per l'endemà, sense un avís del seny entre boirades.

L'espantable paraula dita guerra s'ha fet més repugnant tras l'investida dels servidors del kaiser trastornat.

Quan l'*Arc de Sant Martí* cercli la terra serà una maledicció d'eterna vida contra'ls monstres autors de l'atentat.

J. COSTA I POMÉS

Bucòlica

Arribàrem al poble aquell quan ja era nit. Com un personatge dels de la Iglesias volíem anar a la barberia, que ensemps és estanc; però unes gotes que ens caiguen ren al nas i un llampec recargolat com un renec, feren desdir-nos-en.

Les gotes ens acompanyaren fins a casa i els llampecs continuaren esquissant el cel, mentres els trons—la vèu de Deu!—rodolaven de la muntanya cap al mar.

Al passar el cancell, feu un llampec més rabiós que cap, seguit d'un tro més eixordador que'ls altres.

Nosaltres diguerem:

—Bona nit!

Ens contestaren:

—Sant Marc, Santa Creu, Santa Bàr-

bara no'ns deixeu!

Com si en contes d'un humil *Moni*, fossim l'*Hijo del Trueno*.

Era una minyona vella, la de les invocacions, i li preguntàrem:

—On són, els de casa?

—A cà la Pepeta. Pobre!... Està desesperada!

—I això?

—L'aiguat, noi, l'aiguat!

—Bé, però, que ha caigut pedra?

—Per ara, no; però d'aigua!... Vergel!... Com que a la mar se n'omplien cinc mànigues aquesta tarde, i fòra d'una que s'ha trencat davant del turó, les demés són a fer mal.

—Vaja, enllestiu el sopar; me'n vaig a cà la Pepeta.

—Agafa el paraigües, noi. Mira que't mullaràs.

—Fugiu, dòna!

Sortim a fòra i el carrer sembla una mar; les canals

Niàgares; i plou tant espès, que un hom no sab com aguantar aquelles columnes d'aigua que té sobre les espatlles, ni com obrir-se pas entre aquelles cortinetes de vidres que mai s'acaben.

Hem caminat vint passes i entrem xops. Diem «Bona nit!» i ens contesten «Valgue'ns Déu!» Després, altra vegada «Sant Marc, Santa Creu, Santa Bàrbara no'ns deieu!».

—I ara?... Per qui m'heu pres?

—No és per tu; és pels llamps;—fa una veïna.

—Perque la pedregada no vingui;—diu la Pepeta.

—No cridis el mal temps, ximple!—fa el marit.

Silenci. Plou més que mai. El xicot gran diu:

—Sentiu?

—Es el cap de la rierada!—fa el pare.

—Ai, valgue'ns Déu, valgue'ns Déu!

—Calla!... Bé ha de ploure un dia o altre.

—Que'n som de desgraciats!

—Calla!

M'acosto a la mare, llegeix; miro a cua d'ull i també llegeixo:

—Sant! Sant! Sant! Senyor Déu dels Exèrcits!

Repenjo la cadira a la paret i fumo. Aquest home que mana callar i prohibeix lamentacions és un pagès valent que's baralla amb la terra i d'ella en treu el pa, i el vi, i lo que, de més a més, se necessita. Amb ell teníem d'anar demà a collir els raims: uns raims que, temerariament, ha deixat madurar dies i dies, que avui ja són tot mel, que deixaràn anar el vi de més grau, la sang més noble de tota l'encontrada... I ara això. De sobte se sent:

—Reil!...

Ja és aquí! Cre...cre...crec! Rrrrr... crec! Rrrrr... crec!

—Pedra!... Senyor, que'n som de desgraciats!

—Calla, et dic!... És calamarça!

—Sí... calamarça.

—Calla i sopem!... Són servits?

—Mercès. Anem.

Nosaltres sopem, callant també. Ja no pedrega, però plou molt fort. Retirem d'hora. Al despedir-nos diem:

—Bona nit!... Pobre gent!

—Pobre gent!... Bona nit!

I vinga ploure!... Llegeixo perllongadament coses ensopeïdores. Primer *La historia de un Angel*; després, *El corazón en la mano*; desseguida un llibre policíac d'a vint cèntims. I no m'adormo; és que plou persistent, toçudament.

Me desperto; no plou. Les quatre! Negra nit!... No plou, però no hi hà estels. Torno a endormiscar-me. Me desperto altra vegada. Les cinc!... Que és això?... Aigua, Senyor!... Aigua, com mai!... Me n'entorno al llit i, aleshores, sí, dormo.

Me desperten més tard i baixo al carrer. Fa sol. Colles d'homes i dones parlen.

—I què?

—Molt mal, *Moni*, molt mal!

—Ja hi hà anat?

—Sí; a les quatre.

—Doncs... s'haurà mullat.

—Com un peix!... Però molt mal!...

—Calla!... Mira, noi, ja veuràs...

Aquí es comença una historia detallada de les malvestats que ha sofert la vinya per culpa de les facecies de la pluja i de la pedra.

—Amb tot, si podíem tallar un bon clap, aquesta tarde, abans que agregessin... Tinc la caldera, sabs?...

Ara, la vinya... feta malbé! Les rases no són rases, i de ceps colgats... demana!

I a la tarde hi som anat. No jo sol—pobre de mi—molts!... I hem fet feina. Els carros han marxat carregats i, mentres se n'avenen, els voluntaris hem begut perllongadament. Semblava que fíessim a través del porró, lo que feien els habitants de l'estrella da la tarde.

Després he tallat una canya verda i l'he pelada. Que bonics són els colors que sota les fulles esgrogueïdes amaguen les canyes verdes!... La meua tenia uns morats d'esverginia que encantaven, barrejats amb el verd!

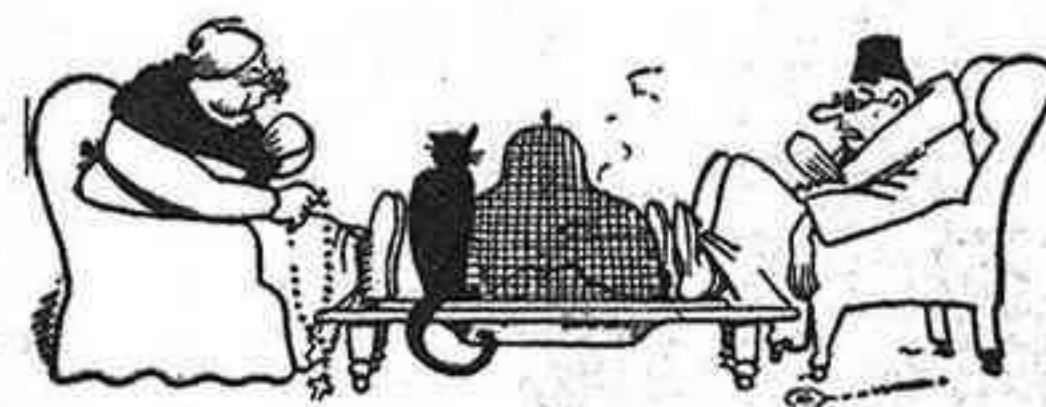
He deixat la colla i he baixat solet. Déu meu, quin cel més fi!... A l'espatlla meua, el sol daurava les muntanyes i el brancatge dels pins encenia els núvols... No he volgut veure'l. M'he contentat amb aquella terra humida, roja i gris, tacada de verd i de carmí, i amb aquella gran petxina nacrada, de la qual naixeria aviat Diana, tota encesa, més pudorosa que la gran descarada d'Afrodita.

Ja som al carrer. La Pepeta m'envesteix dient:

—I què... molt mal?

—Calma, Pepeta, calma. Mercès a Déu, no'ns faltarà aquest any el bon aliment del vi.

MONI

Del jardí dels humoristes

TRES I TRES FAN SIS

El fill d'un pagès va baixar a Barcelona amb l'intent d'estudiar i fer-se home. Va passar aquí dos anys, i lo que més va apendre, anant amb companys bromistes i troneres, va ésser de contar acudits, ditxaratxos i tonteries.

Amb el magí ple de coses d'aquestes, se'n va entornar un dia al poble disposat a espenterrar als seus paisans amb la seva ciencia extravagant i el seu enginyós esprit.

El senyor mestre, que l'havia vist néixer i li havia ensenyat les primeres lletres, va tenir gran goig en convidar-lo un dia a esmorzar. El xicot acceptà i s'assegueren a taula, quan la dona del mestre va portar al damunt de un plat tres costelles a la brasa.

—Senyor mestre—digué aleshores el vell deixeble—quantas costelles es creu vostè que hi hà damunt d'aquest plat?

—Tres.

—S'equivoca; n'hi hà sis. I tot seguit tindrè el gust de demostrar-li.

—Ja m'agradarà.

Aleshores l'aixerit estudiant signà una de les costelles.

—Veu?... una!

En signà una altra.

—Dugues; dugues i una, que ja havíem dit, tres.

I, signant la tercera.

ALTA DIPLOMACIA

—Li adverteixo, jove, que jo no m'alio si no és amb una «gran potencia».
—No és per alabar-me, però d'això no'n passi ansia, senyoreta.

—Tres, i tres, que ja havíem dit, sis. Ja veu clarament com hi hà sis costelles.

—Tens raó, noi!—exclamà el senyor mestre.—M'has convençut. Però ara que'ns les hem de menjar, permet-me que faci les parts jo.

I, posant una costella al plat de la dona, afegí:

—Veus? Una, i dugues per mi, tres. Ara, les altres tres, que sobren, són per a tu, i bon profit te facin.

L'aixerit bromista va quedar-se amb un pam de boca badada.

ECHO

GLOSARI

ESPURNES DE LA GUERRA

Estem an el Parc Reial d'Aranjuez. La tardor ha començat a emmalaltir les fulles. Davant d'un gran passeig de plàtans que fuig davant nostre, en perspectiva, van caient d'una a una, giravoltant abans d'arribar a terra, i posant-se silenciosament damunt de la catifa d'or. De tant en tant, dos faisans atravessen com relliscant. No fa un halè d'aire. El sol se va ponent i la quietut és solemnia.

La pau que's gaudeix an aquests jardins és absoluta, és definitiva. Ens trobem en un altre planeta. Els crits no hi arriben. Els homes són lluny. Ens fa l'efecte que la vida se'ns ha parat com un rellotge, quan tot d'una, en mig de les fulles, veiem un boci de periòdic que'l vent ha portat fins aquí, i llegim «Batalla de l'Aisne».

No'l volem collir, per sostreure'ns de les brutalitats de la guerra; però el tenim allí al davant, i de lluny anem llegint els títols: «Els francesos avancen». «L'incendi de Amvers». «La catedral de Reims». «Lille». «Laon». «El Mosa». «L'ala esquerra».

— Aquell periòdic, entre les fulles, em fa l'efecte d'una oruga que ha caigut de dalt de les branques. Fins aquí, la guerra!... Fins an aquest desert!... Ni el paisatge pot estar en repòs, aquí a Espanya!... I ens en anem per sota els grans arbres, per fugir d'aquella obsessió. Però abans collim el periòdic i l'anem llegint per sota aquells arbres.

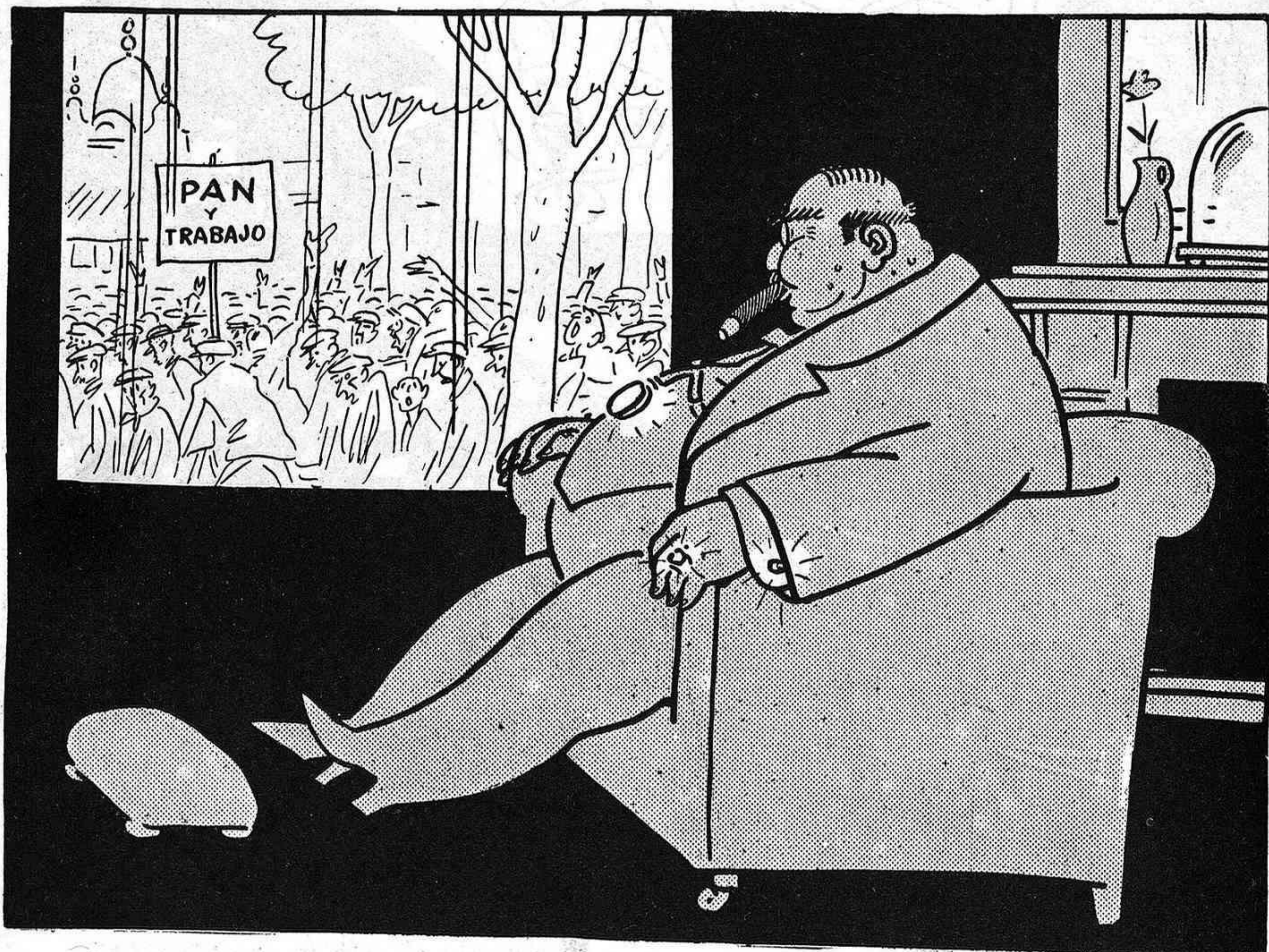
*

Aquí hi hem trobat molts germànics.

Els germànics d'aquí són molt curiosos. En són d'ama-gat. No gosen confessar-ho.

De primer us comencen a dir que'ls francesos són molt intel·ligents, però que perdràn. Que han de perdre per força, perquè'ls altres tenen disciplina i... això, que tenen disciplina, i que'l poble que té disciplina, té molt de guanyat... amb la disciplina.

Després, si els deixeu anar dient, us retreuen Wagner

—Vuitanta mil «sense-feina», a Barcelona?... Com hi hà món, jo encara em pensava que erem més.

UN «CESE» OPORTÚ

—Reno! Quin pes m'he tret de sobre!

i Goethe. Aquí ningú ha sentit dir res de Wagner, ni ningú ha llegit a Goethe; però ells els retreuen i s'hi abriguen, com si es possessin una coraça.

Després parlen de la ciència.

Alemanya té els millors metges i els millors operadors, i així que tenen un òs trencat, se'n van a trobar un salvador perquè'ls faci l'òs un xic més enllà, no pels sistemes alemanys, sinó pels procediments de l'època de les cavernes.

Alemanya té els millors químics, i no han hagut de gastar mai cap color ni per a tenyir-se els cabells.

Alemanya té els grans artistes, i no més hem vist reproduccions que mai són de quadros alemanys, sinó dels quadros que van destruït en tots els museus per allí on passen.

I Alemanya té els millors canons, i amb això pot-ser tenen raó. Pot-ser tenen els millors canons; però, si els han de fer servir per a fets barbres, valdria més que no'ls tinguessin, ja que les eines són bones o males, segons les mans que se'n serveixen.

Per fi diuen, al desvergonyir-se, que a Espanya ens convé una aliança amb ells.

Pobre Espanya, si això fos veritat!... An aquestes hores, adeu, Balears; adeu, Canaries, i adeu costes!

Ja els anglesos ens ho guardarien perquè'ls alemanys no'ns ho prenguessin.

*

A Amvers diu que, en previsió de que entressin a la ciutat, han mort les feres del Jardí Zoològic.

Els belgues ja saben lo que's fan; perquè d'ells n'haurien mort molts, i dels altres... ja ho diu la dita: «Elles amb elles no's mosseguen».

XARAU

Siluetes Rusticanes, per J. Vives i Borrell.—L'autor d'aqueix llibre, si bé no és nou en la brega literària, li manca encara el veritable equilibri entre l'estil i l'idea.

Evidentment, les seves narracions d'un interès no gaire suggestiu, devindrien molt més agradables si la prosa fos més hàbil, més concisa, més enèrgica.

En algunes d'aquestes siluetes hi ha *pasta* per a fer-ne obra literària, però a condició d'una gran pulcritut i bellesa de forma.

En moltes d'elles hi ha tota la sinceritat necessària al narrador, i si junt a la sinceritat hi trobessim l'enginy, indubtablement, el llibre d'en Vives i Borrell guanyaria molt.

Al final de l'obra es nota en l'autor com un major desembreç i una certa tendència a la propietat i noblesa del lèxic, qualitats que segurament el portaran a l'èxit definitiu en les obres properes.

PATRIA, per Mossèn Jacinto Verdaguer.—El nou volum de les «Obres Completes de Mossèn Cinto», conté, com en sa primera edició, totes les composicions de caràcter patriòtic catalanesc, originals de l'immortal poeta. Les belles *englantines* que tots els bons catalans hauríem de sapiguer de memòria, van precedides d'un pròleg del clergue Jaume Collell, i acompanyades d'un típic retrat del gloriós autor.

Terres feudals, per A. Diví Pañella.—Poema dramàtic en un acte, estrenat a Hospitalet de Llobregat. Es una obreta perfumada de sana poesia. No dubtem del seu efecte teatral, puix ademés d'estar discretament dialogada, acompanyada de música i d'ambient adequat, deu guanyar notablement.

Cultura.—Revista mensual que's publica a Girona. Hem rebut el número primer, que conté un sumari molt interessant i és d'una presentació artística molt esplèndida.

Recordatori dels Jocs Florals «El Artesano» de Gracia.—Follet contenint els principals discursos i algunes de les composicions premiades en el susdit certamen.

EL «SPORT» DE MODA

—Encara'ls tenim aquí?
—Sí, noia; aquest *Verdum* es veu que té les ales molt resistents.

La Enseñanza.—Revista educativa i d'informació, que's publica a Madrid. Agraïm l'«envío» del seu número extraordinari, que és notabilíssim pel seu text.

Parleu bé, si us plau.—Follet de propaganda per a la Lliga del Bon Mot, editat pel senyor Ponce, d'Igualada. Conté fragments de notables literats, abogant tots per l'embelliment de la nostra parla.

Extracte de conferències.—Altres follets. Enclou les interessants conferències celebrades per la Secció de Cultura del Centre Català de Saragoça, durant el curs de 1914.

El Cuento Popular.—Un dels últims títols publicats és *Al sonar del pandero*, novel·la curta, per J. Dicenta (fill).

SEPT SCIENCIES

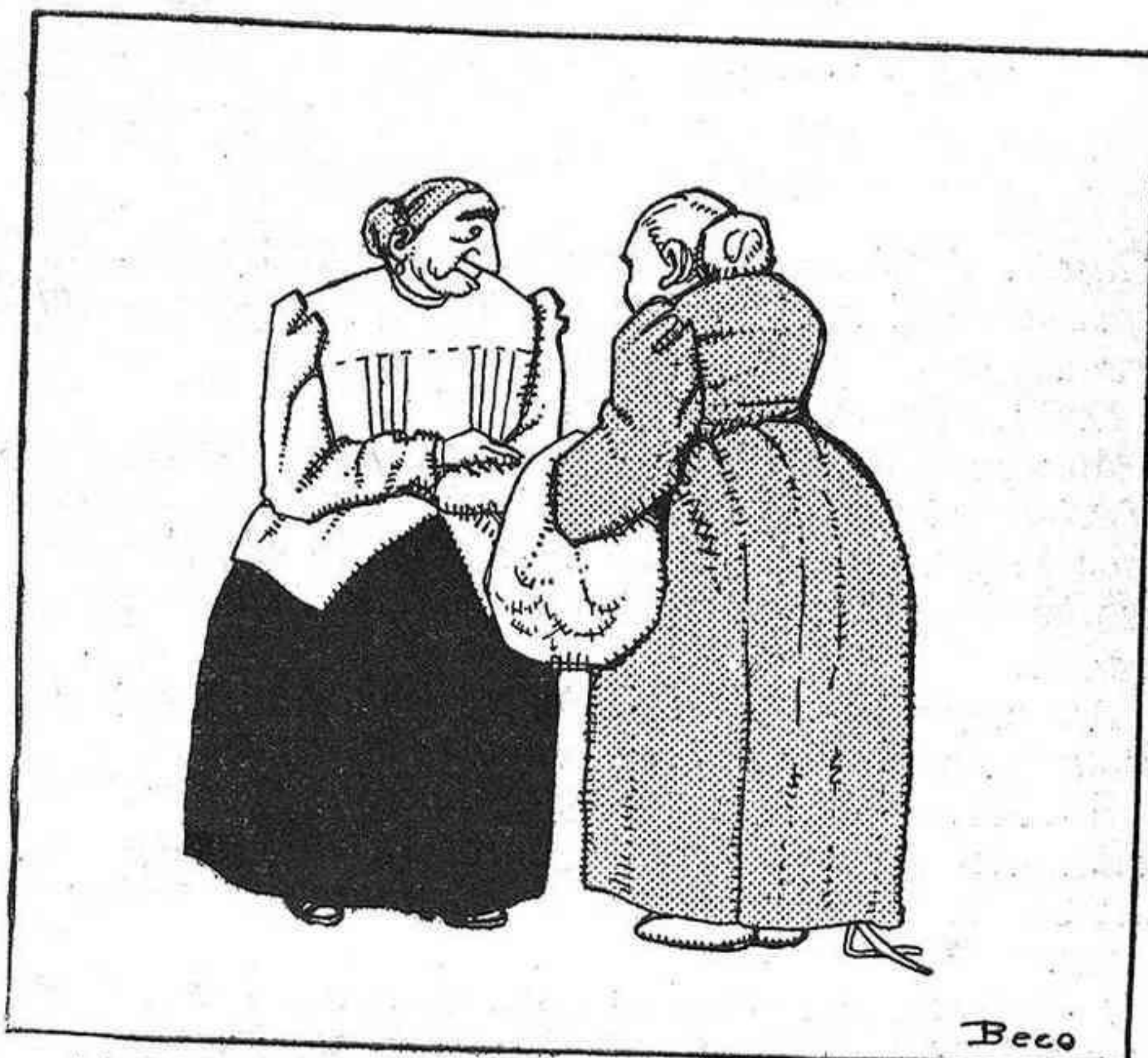
PRINCIPAL.—Ahir degué tenir lloc una funció d'homenatge al fundador del Teatre Català, Frederic Soler, posant-se en escena les celebrades produccions *Lo dir de la gent* i *Cura de moro*.

Segueixen amb extraordinari èxit les representacions del xistoçíssim sàinet d'en Rusiñol *L'envelat de baix*.

Per a avui s'anuncia l'estrena d'*El misteri del quarto fosc*, obra en un acte; i per a demà, *Madame Roger*, de Scribe, en dos actes.

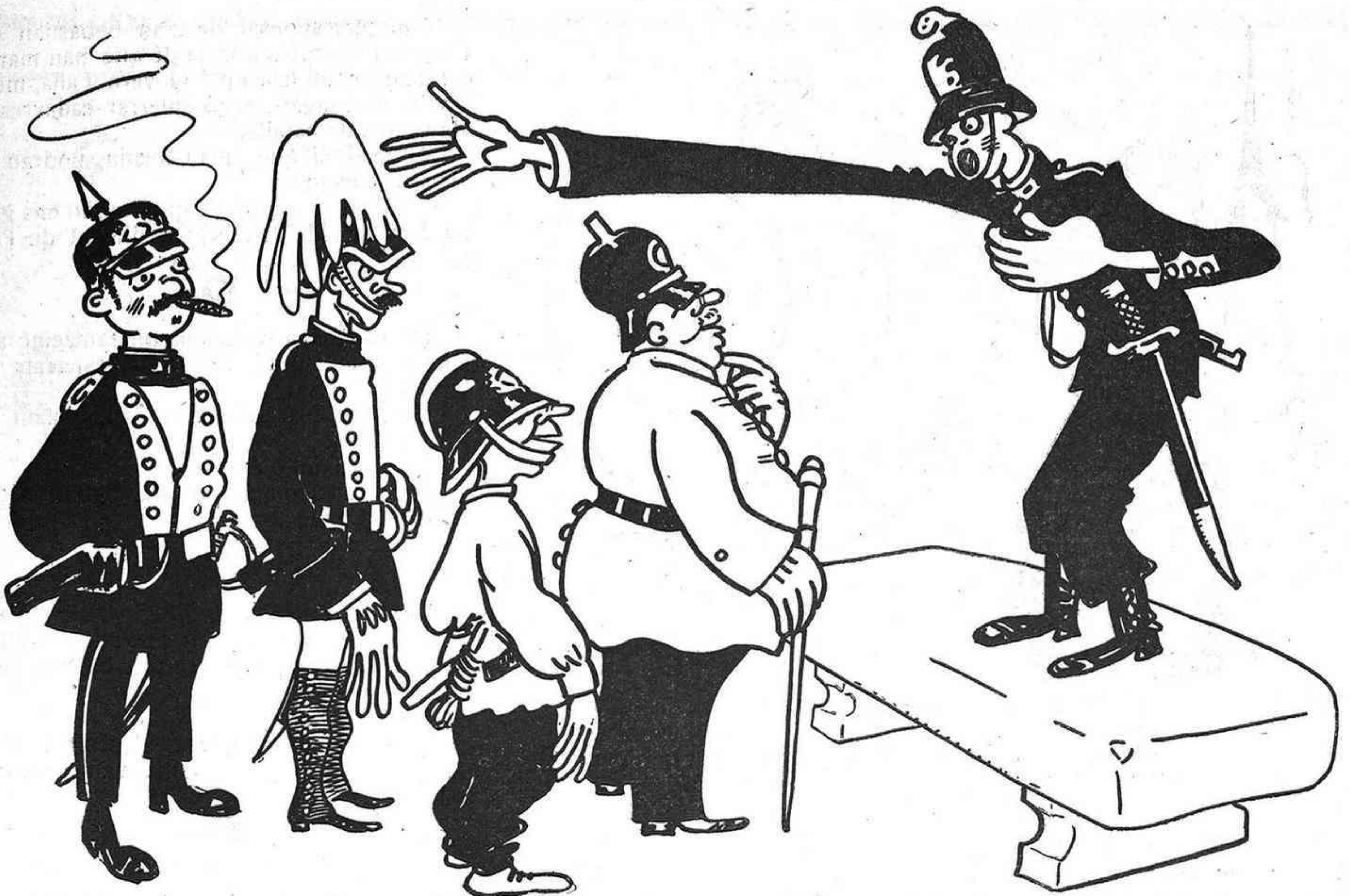
NOVEDADES.—Encara va donant entrades l'afortunada òpera del mestre Vives, *Maruxa*. Mentres dongui suc, fan bé d'espremer la taronja.

TÍVOLI (*Circ Equestre*).—La *troupe* dels *Perezoff* s'ha tornat a fer mestrea del públic, entusiasmant-lo amb els seus treballs notabilíssims de seguretat i d'equilibri. Ja és sabut que, dintre'l gènere, és lo més elegant i lo més artístic que's coneix. Els incansables *Perezoff* presenten combinacions noves i obtenen cada nit un nou triomf.

LA MATANÇA

—I, què'n deuen fer de tanta carniceria humana?
—Ai, no ho sé jo, pel si decàs, no tingui por que compri mai salsitxes.

UNA PROTESTA QUE S'IMPOSA

—Compañeros! .. Es hora de que nos quiten el casco, porque llevar casco hace alemán. y los españoles semos neutrales.

També són molt aplaudits els nous artistes *Werd-Aros*, i els *Olaffo*, dos números dignes d'admirar-se. Els primers, excèntrics còmics, que provoquen constantment la riulla dels espectadors; i els segons, uns russos molt simpàtics, que ballen i canten a l'estil de la seva terra i ho fan molt discretament.

Aquesta setmana, quatre debuts més.

SORIANO.—Havem tingut el gust de tornar a aplaudir a la graciosa Pura Montoro en les *inimitables* imitacions de les cupletistes *Fornarina*, *Goya*, *Nitta-Jó* i *Pastora Imperio*. El públic, com sempre, l'ha premiada amb sinceres demostracions d'entusiasme.

Segueix l'èxit de la bonica revista *Cuando el amor muere*; i darrerament s'ha estrenat, amb molt bona acceptació, *La señorita Capricho*, obtenint-hi un succés tota la companyia i, en particular, el seu director, don Joaquim Montero.

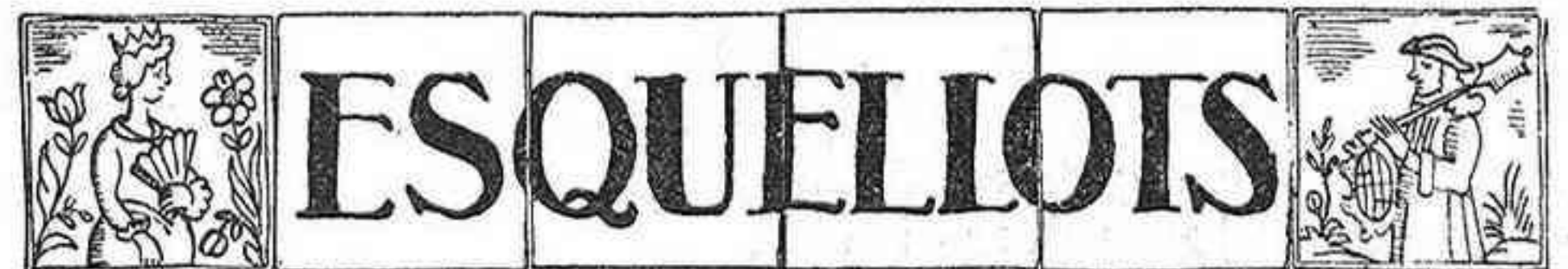
Per a ahir, dijous, venia anunciada l'estrena d'una altra obreta: *Susto tras susto*.

Ja hi som!

La guerra ens ha portat a l'agonia;
la fam i la misèria ens empresona;
i vaguen pels carrers de Barcelona
milers d'obriers sens feina, nit i dia.
Els disolt sens pietat la policia

i per tota raó, tan sols ressona
un toc de «carguen!» sec; que és el que abona
el senyor Estevet, qui en ell se fia.
Adeu neutralitat! Ja la campanya
comença donant gust a més de tres.
Ja veiem per la Rambla a gent estranya
passejant, orgullosa, el seu succés...
Oh!, «Creu-Roja» que fuges d'Alemanya,
què feina que't daràn els requetès!

NINGÚ

Dos telegrams de Lisboa.

A les vuit del matí:

«Han ocorregut bastants casos d'una malaltia sospitosa, que alguns afirmen que és el còlera».

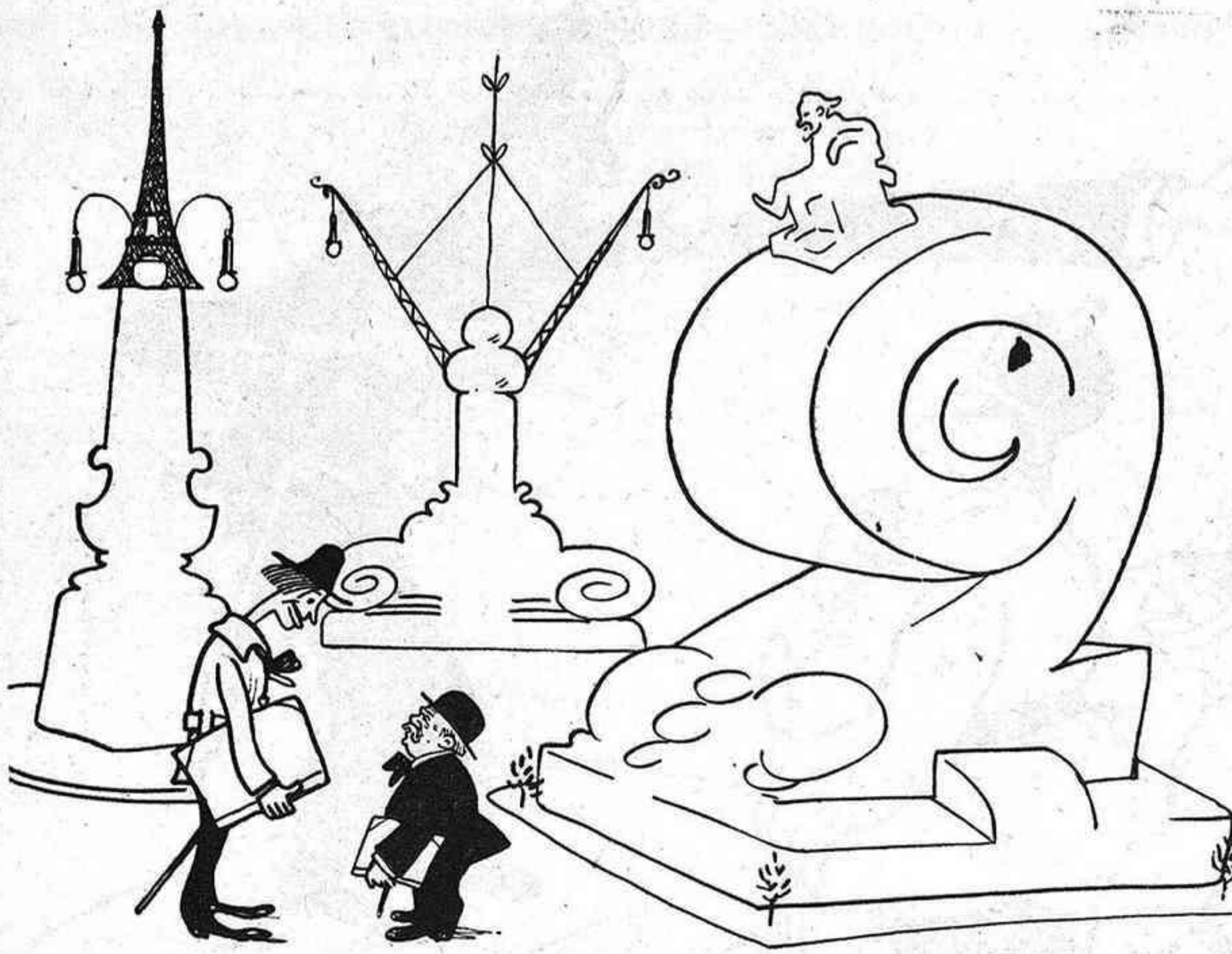
Dimontri, dimontri!... ¿Serà qüestió de posar-nos seriament en guardia?

A les vuit del vespre:

«La malaltia a que hem fet referencia al matí, i de la qual se n'han registrat ja molts casos gravíssims, no és el còlera».

Ah, no? Així, no hi hà perque almar-se.

Ja ens podem morir tranquils.

En Falqués.—Ja ha vist quin estropici, les bombes alemanyes a Reims?
L'artista.—I tal, home!... Tant bon servei que farien unes quantes a Barcelonai

El colmo dels homenatges.
Els veïns del carrer del Call han obsequiat amb un banquet als brigades municipals que han arreglat la cloaca de aquell carrer en menys de quinze dies.
Un esplèndid obsequi per haver fet la feina bé i depressa. De manera que, d'ara endavant, ja se sab: a tot aquell que compleixi amb la seva obligació... homenatge!

De una nova municipal:
«Una comisió de la Sociedad de Ciegos complimentó ayer al alcalde.»
No's diu, en la notícia, de què varen parlar-li els cegos al senyor Boladeres, però nosaltres ho sospitem.
Degueren anar-li a oferir la presidència honoraria.
I realment, se la mereix un batlle que no veu els molts absurdes que passen a Cà la Vila.
Perque una de dues: o és que és molt cego, o és que fa els ulls molt grossos.

A una avançada edat ha mort, a Olot, el conegut pintor paisatgista Josep Berga i Boix.
Havia sigut un gran català, un artista sincer, i un home de cor.
Actualment exercia el càrrec de professor de l'Escola de Belles Arts d'Olot.
D. E. P.

Mestre Boladeres ha tornat de Juneda, després d'uns quants dies de *regocijo*, possessionant-se novament de l'alcaldia.
La seva primera preocupació ha sigut enterar-se de com estava això de *los sin trabajo*.
Ha tret el nas per les dependències de la Casa Gran i ha pogut comprovar que... efectivament, són molts els que no treballen.

Un corresponsal de San Sebastián ens dona la macàbrica notícia de que han marxat a França, contractats pel Govern d'allà, molts obrers vascongats, per a enterrar cadavres en els camps de batalla.

Aquests sí que, quan tornin, podran dir als seus coneguts:

—Sabeu, a França, de quin modo ens guanyavem la vida? Pel «procediment de l'entéro».

Han arribat a Barcelona quarantacinc alemanys uniformats, sanitaris desterrats de França.

Caminen marcialment i són bastant feréstecs.

Però... això no és res.

Si no van acompanyats del *morter de 42*, no cal espantar-nos.

Un dels óssos que hi hà engaviats al Parc, va mossegar l'altre dia a un senyor que li allargava un troç de pa per entre'ls barrots de la reixa.

Es comprèn.

La bestia deu sapiguer que'l seu país (Rússia) està en guerra, i no vol permanèixer neutral.

Entre artistes:

—Veu aquest quadro? M'ha costat set anys de fatigues.

—Vols dir?... Tant?

—Sí, home; sis mesos per pintar-lo i sis anys i mig per vendre'l.

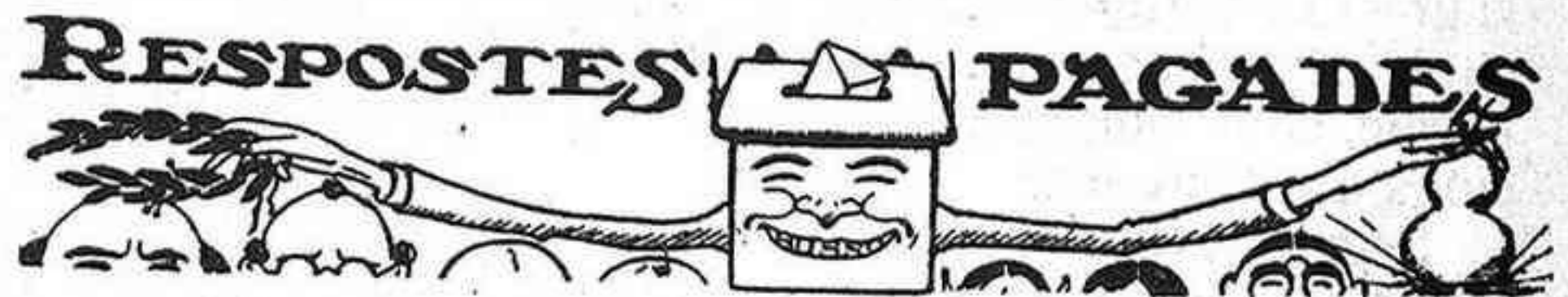
Un senyor casat, amb tres fills, acaba de veure's pare de que fa quatre, i se'n va a una agencia de dides a contractar-ne una.

—Quant me'n farà pagar de donar de mamar al meu fill?

—Vint duros al mes.

El senyor, després de rumiar una mica:

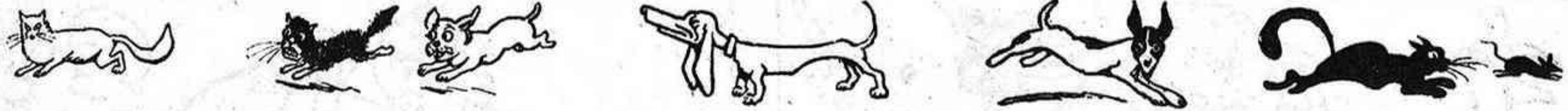
—Escolti, fem una cosa... N'hi donaré quaranta, que són tots els que guanyo, i dongui'ns de mamar a tota la familia

J. Alemany, J. P. i M., R. R. Ll., Solsona Viñas, F. B., Aguilera, R. Massip, F. Carreras P., F. Layrols, F. i J, Nav.: Rebutts els originals que envien amb destí als Almanacs; i moltes mercès.

J. Gorina Roca: L'epigrama va rebres sense contratemps; lo que és que ha anat al còve.—Cunill: Això de comparar els carlins amb els bolets ja ha passat a l'història.—Joan Julià Cuadras: I això de combinar cartes amb noms d'obres teatrals, ha passat encara més enllà de l'història; és de l'època quaternaria.—Ramón Peralta i Solà: Molt poètic i molt ben intencionat, però res més.—Hermenegildo Parés: Prou dibuixos!... A estudi primer!...—Tomás Sans: A *sans* i a *miños*, no'ls prometsis que no'ls dons; per això no li prometo res.—Joan Farrés Navarro: El conte és massa deixatat, i ademés la firma de l'arranjador no és pas indispensable.—Avant: No'ns convé.

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

EL NUEVO TENORIO

LEYENDA DRAMATICA de
JOAQUÍN M.^A BARTRINA Y ROSENDO ARÚS
Un tomo Dos pesetas

EL CATALÀ DE "LA MANCHA"

NOVELA
d'en SANTIAGO RUSIÑOL

Un tomo en paper de fil Pessetes 4

D'aquí pocs dies sortirà L'ENVELAT DE BAIX SAINET

d'en SANTIAGO RUSIÑOL

EDICIÓ POPULAR Una pesseta

Pronto, muy pronto aparecerá

EL AÑO EN LA MANO

ALMANAQUE ENCICLOPEDIA DE
LA VIDA PRÁCTICA, PARA 1915

El Año en la Mano para 1915, contiene un sin-
número de secciones interesantísimas y muy especial-
mente la de

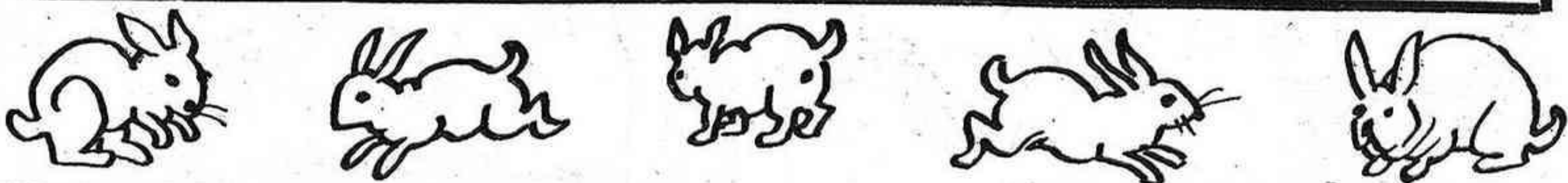
LA GUERRA EUROPEA

DEMA DISSABTE

Número extraordinari de LA CAMPANA DE GRACIA

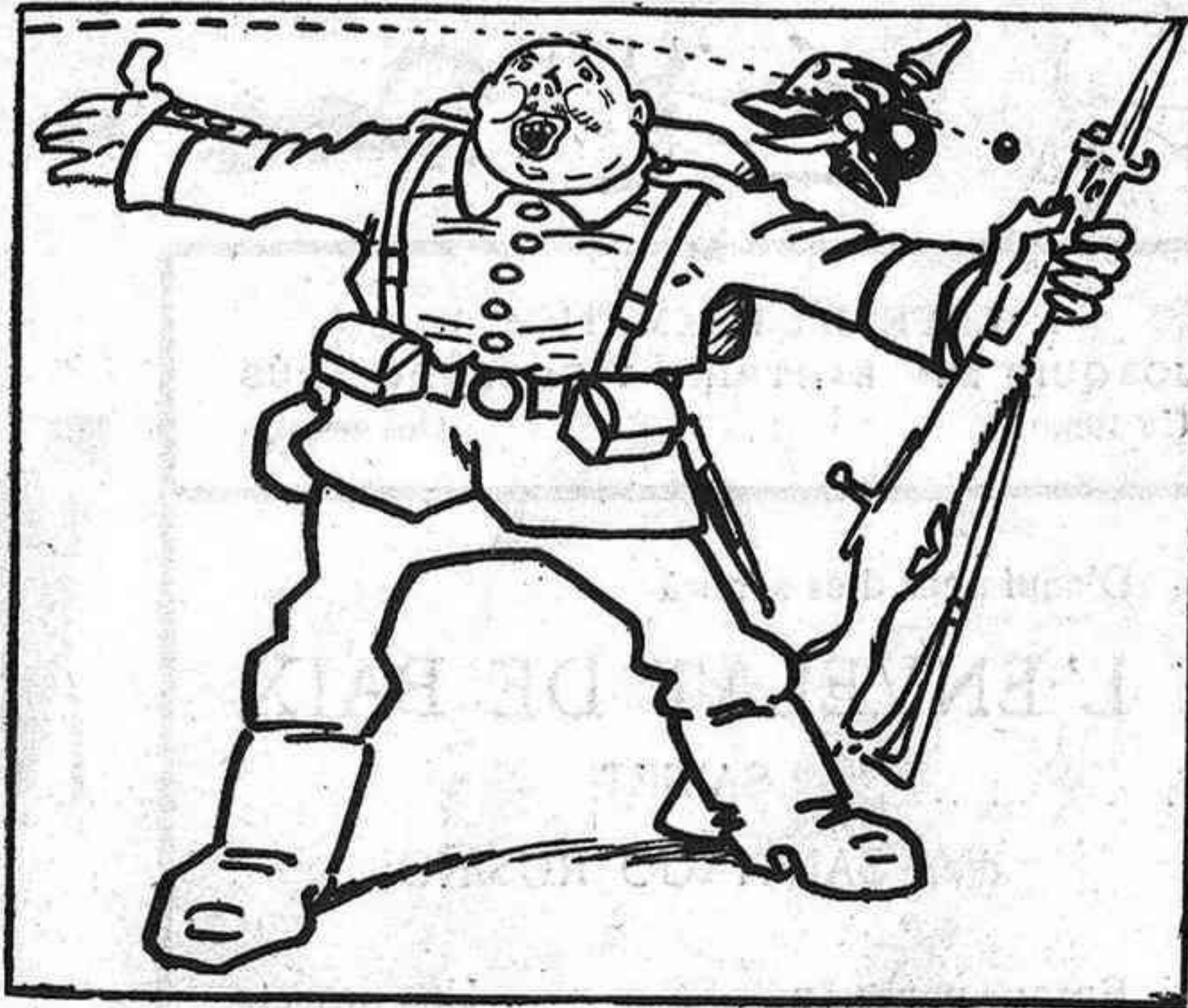
Els alemanys a Barcelona

Vuit planes Dèu céntims

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos si no's remet, ademés, un ral pera certificat. Als corresponals se'ls otorguen rebaixes.

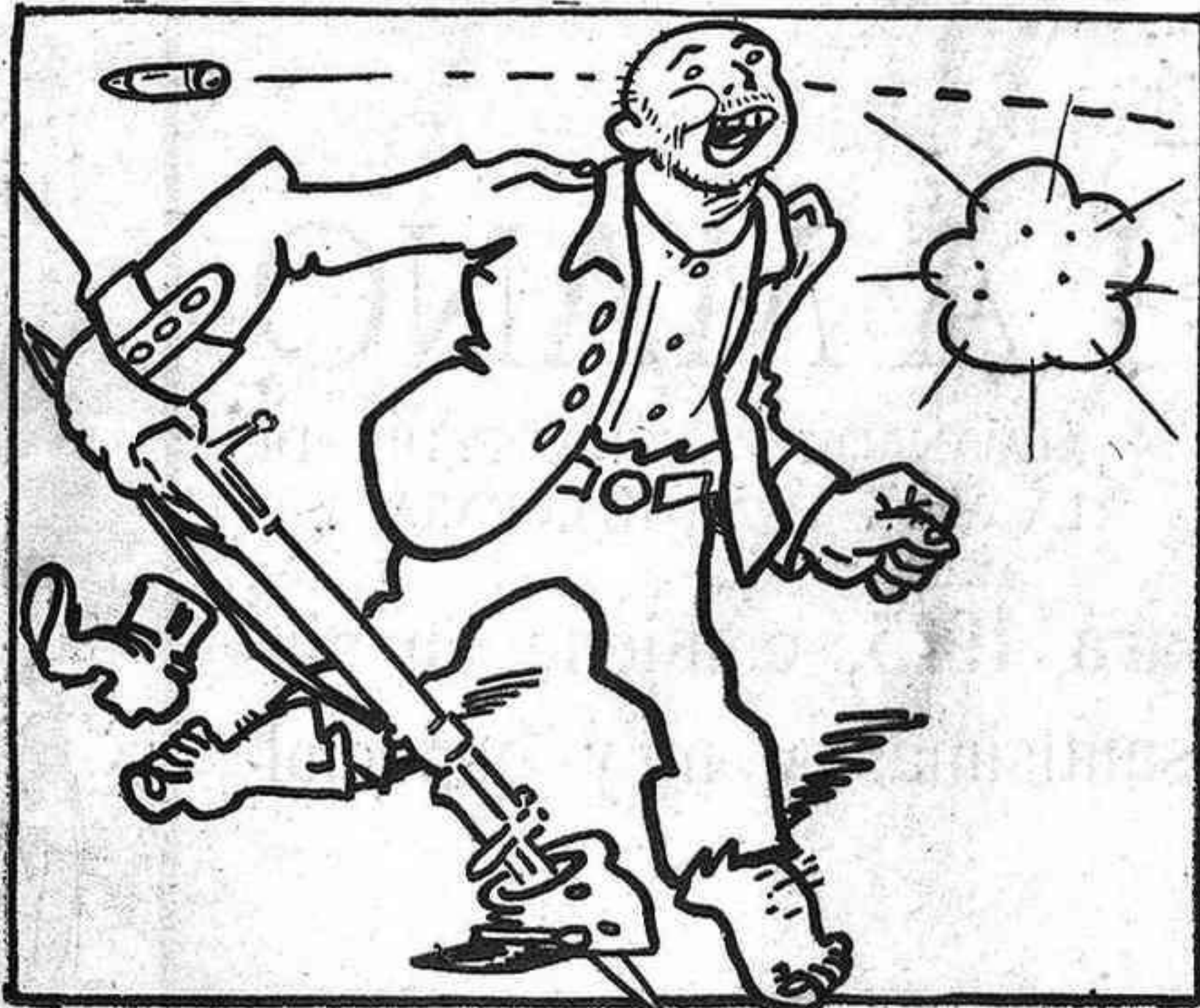
DE VICTORIA EN VICTORIA

LIEJA

MULHOUSE

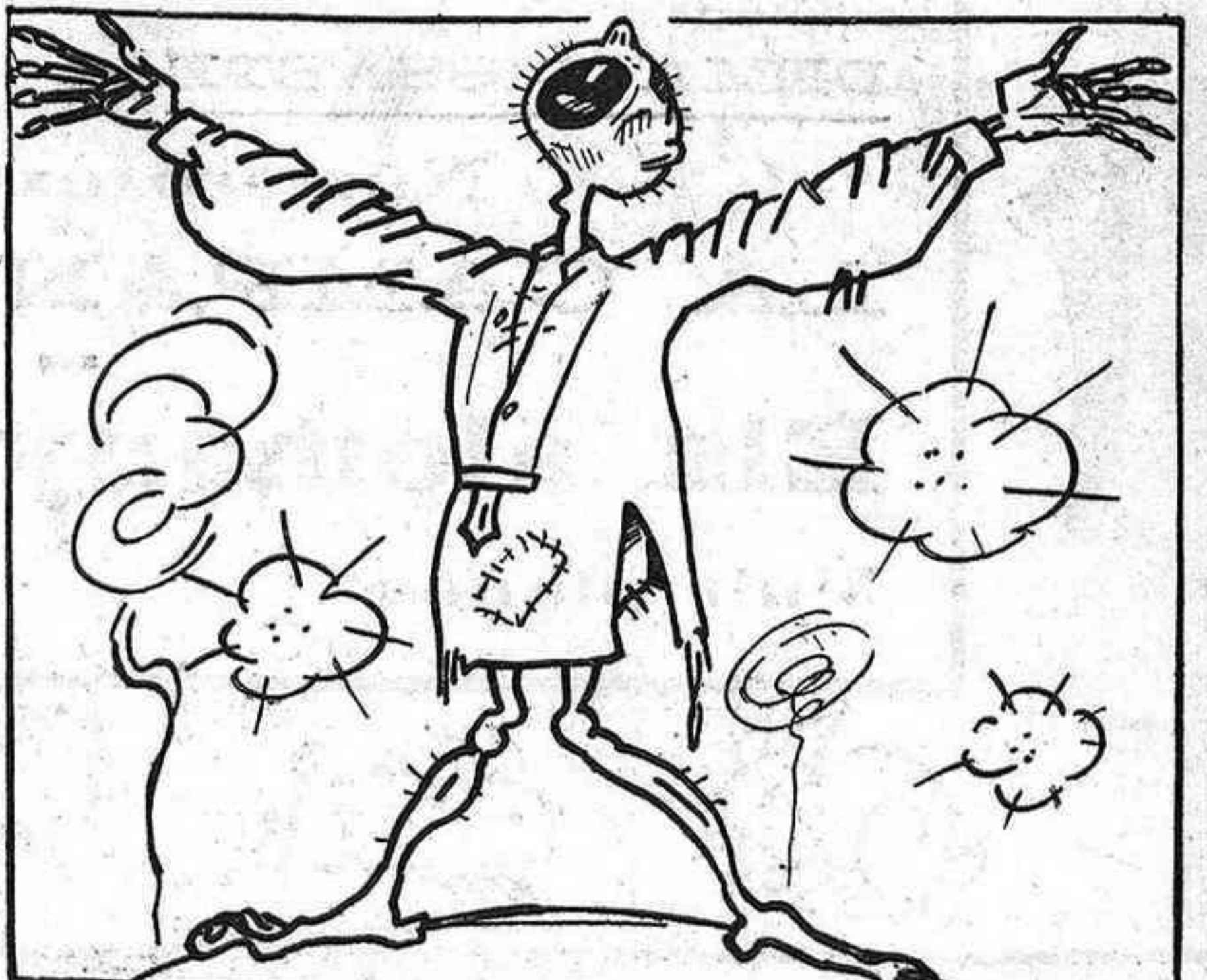
LEMBERG

MARNE

AISNE

¿.....?